

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

לתרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[לתרומה בפייפל](#)

סמיכה ותמורה על ידי היורש

לדעת משנתנו – מי שירש מאביו קרבן, [כגון עולה או שלמים], **נכנס תחת אביו,** להיחשב כבעל הקרבן, **לעניין זה שאם המיר בו בהמה אחרת,** נעשית **תמורה,** שנאמר בדין תמורה, **"וְאִם הָמִיר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבֵהֶמָה וְהָיָה הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ,"** לרבות את היורש. ומאחר שמצינו שלעניין התמורה [=תחילת הקדש] היורש כאביו, יש ללמוד שגם **לעניין ההקרבה** [=סוף הקדש] היורש כאביו, ולכן, היורש סומך על הקרבן הזה, ומביא את נסכיו.

ולדעת רבי יהודה – מי שירש קרבן מאביו, [כגון עולה או שלמים], **אינו נכנס תחתיו,** להיחשב כבעל הקרבן, ואינו סומך עליו, שנאמר בעניין הסמיכה, **"קָרְבָּנוּ,"** ללמד, שאין אדם סומך אלא על קרבנו, ולא על קרבן אביו. ומאחר שמצינו שלעניין ההקרבה [=סוף הקדש] אין היורש סומך כאביו, יש ללמוד שגם לעניין התמורה [=תחילת הקדש] אין היורש כאביו, ואם המיר היורש בהמה בבהמה זו, לא נעשית תמורה.

מנין שהאשה עושה תמורה כאיש

אף שכל פרשת תמורה מדברת בלשון זכר, **"לֹא יִחְלִיפְנוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רָע בְּטוֹב וְאִם הָמִיר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבֵהֶמָה וְהָיָה הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ,"** מכל מקום דין האשה כדין האיש.

לדעת רבי יהודה – עניין זה למד מהריבוי "הָמִיר יָמִיר".

ולדעת חכמים – עניין זה למד מהריבוי "וְאִם".

אלו אינם סומכים על הקרבן

א-ב-ג. חרש שוטה וקטן.

אינם סומכים על הקרבן כי אין בהם דעה.

ד. גוי.

אינו סומך, כי נאמר בעניין, **"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ... וְסָמַךְ יָדוֹ,"** ללמד, שבני ישראל סומכים, אבל גוים אינם סומכים.

ה. סומא.

- **י"א שדין זה,** שסומא אינו סומך, למד מהסמיכה האמורה בפר העלם דבר של ציבור, שהיא נעשית בזקני הסנהדרין, שאם הם סומים אינם ראויים לכך, [שאין בעלי מום כשרים להיות בסנהדרין], וכמו כן שאר סמיכות יהיו פסולות בסומים. [והחולק על הלימוד הזה אומר, שאין ללמוד דין סמיכה בקרבנות יחיד, מדין סמיכה האמורה בציבור].

- **וי"א שדין זה,** שסומא אינו סומך, למד מהסמיכה האמורה בעולת ראיה, שאינה באה אלא על ידי מי שרואה, [שנאמר בעניין, **"יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ,"** כמו **"יִרְאֶה,"** ללמד, שרק הרואה מביא אותה], וכמו כן, שאר סמיכות יהיו פסולות בסומים. [והחולק על הלימוד הזה אומר, שאין ללמוד דין סמיכה בקרבנות נדבה מדין סמיכת עולת חובה כעולת ראיה, שלא נתפרשה בה סמיכה, ואינה למדה אלא מתוך שנאמר בעולות חובה **"וַיִּקְרַב אֶת הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט,"** ללמד

שמשפטים כעולות נדבה, הטעונות סמיכה].

ו-ז-ח. עבד שליח ואשה.

אינם סומכים, שנאמר בעניין, "וְסִמְךָ יָדוֹ", ללמד שהבעלים עצמו סומך ולא עבדו [שאינו מצווה] ולא שלוחו [אף שבשאר דברים שלוחו של אדם כמותו] ולא אשתו [אף על פי שאשתו כגופו].

סמיכה ותנופה שיירי מצווה

אף על פי שהסמיכה והתנופה אינם מעכבים את כפרת הקרבן, התלויה בזריקת הדם, שנאמר, "כִּי נִפְשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וְאֲנִי נִתְּתִיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בְּנִפְשׁ יְכַפֵּר", מכל מקום אם לא סמך [על הקרבן הטעון סמיכה] או לא הניף [את הקרבן הטעון תנופה] לא עשה מצווה מן המובחר.

שנאמר בסמיכה, "וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֶלְהָ וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו", ללמד שריצוי גמור תלוי בסמיכה.

וכן נאמר בתנופה [של אשם מצורע], "לְתִנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו", ללמד שכפרה גמורה תלויה בתנופה.

מדיני הסמיכה

א. על מה סומכים.

נאמר בכתוב "וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֶלְהָ ... וְסִמְךָ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ ... וְסִמְךָ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ ... וְסִמְךָ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאת ... וְסִמְךָ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֲטָאת ...", ומכך למדנו, שהסמיכה היא על ראש הבהמה, ולא על צוארה [תחת הגרון שאינו בצד הראש], ולא על החזה [אף שנאמרה בה תנופה], ולא על הצדדים של הראש [כלומר על הלחיים], ושתהא על הראש ממש בלא חציצה.

ב. בכמה ידיים סומכים.

במשנתנו מבואר, שאף על פי שנאמר בסמיכה, "וְסִמְךָ יָדוֹ", שמשמע יד אחת, הסמיכה נעשית

בשתי ידיים.

ואמר ריש לקיש שדין זה למד מהכתוב, "וְסִמְךָ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ ... וְסִמְךָ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ ...", שמשמע יד אחת, ואף על פי כן הכוונה לשתי ידיים, שנאמר "שתי", ומכאן, שאף בשאר מקומות שנאמרה בהם סמיכה על קרבן, וכתוב "ידו", הכוונה לשתי ידיים, [אלא אם כן פירשה תורה "ידו אחת"].

וכשרבי אלעזר אמר דין זה בבית המדרש שלא משמו של ריש לקיש, הקפיד עליו ריש לקיש, והקשה עליו, עד שלא מצא תשובה להעמיד דבריו, והוצרך ריש לקיש לבאר, שכלל זה שכל "ידו" היינו שתי ידיים, אינו אמור אלא בסמיכת הקרבנות, אבל בשאר מקומות שנאמר בהן "ידו", הכוונה ליד אחת, ורק כשנאמר בהן "ידי", הכוונה לשתי ידיים, כגון בתנופה שנאמר בה, "יָדָיו תִּבְיָאֵינָה אֶת אֲשֵׁי ה'", ובברכת משה ליהודה שנאמר בה, "יָדָיו רַב לוֹ", ובברכת יעקב למנשה ואפרים, שנאמר בה, "שָׁפַל אֶת יָדָיו", ובסמיכת משה את יהושע, שנאמר בה, "וַיִּסְמְךָ אֶת יָדָיו עָלָיו".

ג. היכן סומכים.

סמיכת הבהמה נעשית בעזרה, **באותו מקום שהיא עתידה להישחט**, כי יש לשחוט מיד אחר הסמיכה, [=תכף לסמיכה שחיטה], ואם יסמכו במקום אחד, וישחטו במקום אחר, לא תהא השחיטה מיד אחר הסמיכה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)